

Henrik Andersen

Mester i kongernes spil

Skak for sjov - bind 3

FORLAGET BEDRE TIL SKAK

Velkommen til Skak for sjov – bind 3

Denne lærebog henvender sig til børn og unge, som har en vis rutine i at spille skak, og som er vant til at spille med i turneringer.

Bogen kan også læses af forældre, som kender godt til skak, og som gerne vil være med til at stimulere børnenes interesse for spillet.

Desuden kan bogen bruges af skakinstruktører i skoleskak og i skakklubbernes juniorafdelinger.

De tre første kapitler introducerer skakspillets tre faser (åbningsspillet, midtspillet og slutspillet) ved hjælp af remser, så børnene lærer principperne i godt skakspil. De øvrige kapitler uddyber og forklarer principperne.

Det kan lyde lidt gammeldags med remser. Men min erfaring fra skakundervisning er, at børn finder dem både sjove og lærerige. For eksempel Bent-remsen, *Spil midtspil som Bent, så viser du talent*, som har navn efter Danmarks største skaknavn i årtier, Bent Larsen. Børnene lærer hurtigt, hvad de fire bogstaver i Bent står for, og de kan bruge huskeremsen i det praktiske spil.

For at få godt udbytte af skakpartierne og de fleste opgaver i denne bog er det nødvendigt at have brikker og skakbræt klar.

Mester i kongernes spil er bind 3 i serien Skak for sjov. *Lær skak træk for træk* er bind 1 og har begyndere som målgruppe, og *Fra åbning til slutspil* er bind 2, som er for de let øvede.

Henrik Andersen, Frederiksberg, januar 2024.

Indhold

Forklaring på symboler i skakdiagrammer	5
Løsninger til skakopgaver	6
Kapitel 1: Åbningsspil	8
Kapitel 2: Midtspil	12
Kapitel 3: Slutspil	16
Kapitel 4: Centrum og udvikling	20
Kapitel 5: Rokade og tålmodighed	24
Kapitel 6: Brikkerne frem	28
Kapitel 7: Efter kongen!	32
Kapitel 8: Nap brikker i slag	36
Kapitel 9: Tænk kort og langt	40
Kapitel 10: Hent ny dronning	44
Kapitel 11: Op med kongen	48
Kapitel 12: Udregn tempo	52
Vejledning til skakinstruktører og forældre	55
Skakopgaver for de øvede	57
Velkommen til opgavedelen	58
Notation	59
Test 1: Hvilken åbning?	61
Test 2: Åbningsfælder	63
Test 3: Udvikling	65
Test 4: Rokade	67
Test 5: Kongeangreb	69
Test 6: Mat i to træk	71
Test 7: Bondeslutspil	73
Test 8: Tårnslutspil	75
Test 9: Dronningeslutspil	77
Test 10: Andre slutspil	79
Vejledning i diplomprøve	81
Quiz om skak for de øvede	83
Tak til...	84

MIDTSPIL

Kapitel 2:

Midtspil

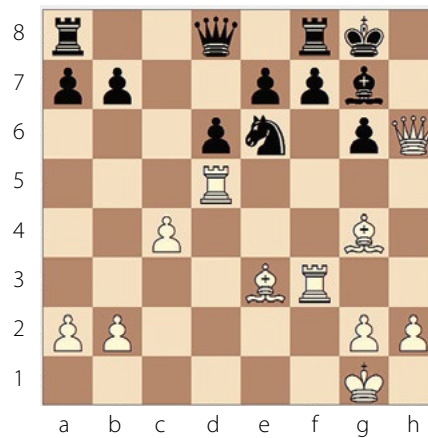
Spil midtspil som Bent, så viser du talent.

I et skakparti er de fleste brikker normalt i spil efter 10-15 træk. Nu er vi klar til midtspillet, hvor det nytter at kende Bent-remsen:
Spil midtspil som Bent, så viser du talent.

- B** = *Brikkerne frem*, så du vinder terræn og presser modstanderen tilbage.
- E** = *Efter kongen!* Angrib og prøv at finde en kombination.
- N** = *Nap brikker i slag*. Tjek altid om din modstanders (og egne) brikker er dækket.
- T** = *Tænk kort og langt*. Måske har du en hurtig gevinst, måske skal du lægge en plan.

Bent-remsen har navn efter danskeren Bent Larsen, som i 1960'erne og 1970'erne er Danmarks stærkeste skakspiller og har verdensklasse.

Se f.eks. hvordan Bent Larsen i 1966 med de hvide brikker slår verdensmesteren Tigran Petrosjan fra Sovjetunionen. Larsen har fået sine brikker godt frem på brættet og sætter angrebet ind med et dronningeofer: D x g6!!

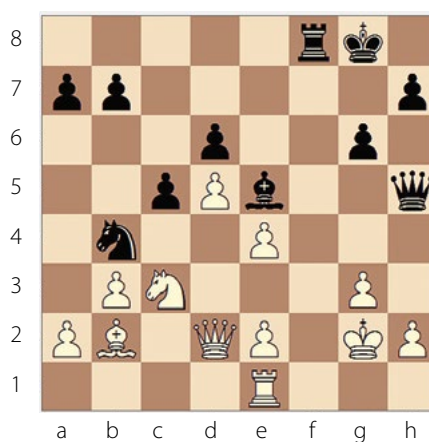

Hvis sort slår dronningen med det samme med 1. - , f x g6, spiller hvid 2. L x e6 +, og vi får stort set samme stilling, som opstod i partiet:
1. D x g6!!, S f 4 2. T x f4, f x g6 3. L e 6+, T f 7 4. T x f7, K h 8 5. T g 5!, b5 (sort har intet forsvar)
6. T g 3, opgivet. Larsens super-tårne og super-løbere afgør hurtigt alt.

Opgave 1 og 2 er to af Larsens kombinationer, dvs. afgørende og tvungne trækserier.

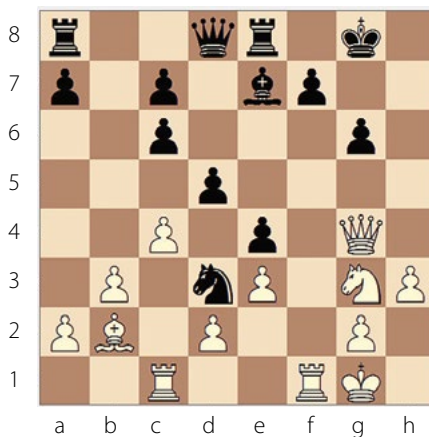
Opgave 1

Sort trækker og vinder
– hvordan?

Opgave 2

Hvid trækker og vinder
– hvordan?

Løsninger til opgaver om midtspil

Opgave 1

Sort spiller 1. - , Tf2+!, et magnettræk, som tvinger den hvide konge væk fra dækning af h2.

Der fulgte: 2. Kxf2, Dxx2+ 3. Kf1, Dh3+ 4. Opgivet. Efter 4. Kf2 kommer 4. - , Lxg3+, 5. Kf3, Lxe1+ 6. Kf4, Dg3+ mat, og efter 4. Kg1 kommer 4. - , Dxxg3+ 5. Kf1, Dh3+ 6. Kg1, Lh2+ 7. Kh1, Lg3+ 8. Kg1, Dh2+ 9. Kf1, Df2+ mat.

Partiet er Rukavina - Bent Larsen, Leningrad 1973.

Opgave 2

Hvid ofrer sit tårn på f1 med 1. Txf7! og får det andet tårn i spil med afgørende angreb.

Der fulgte: 1. - , Kxf7 2. Tf1+, Lf6 3. Lxf6, opgivet. Hvid får stor materialegevinst, dvs. brikker af en betydelig større samlet værdi end sort. F.eks. 3. - , Dxf6 4. Dd7+, Te7 5. Txf6+, Kxf6 6. Dxc6+, og det sorte tårn på a8 går tabt.

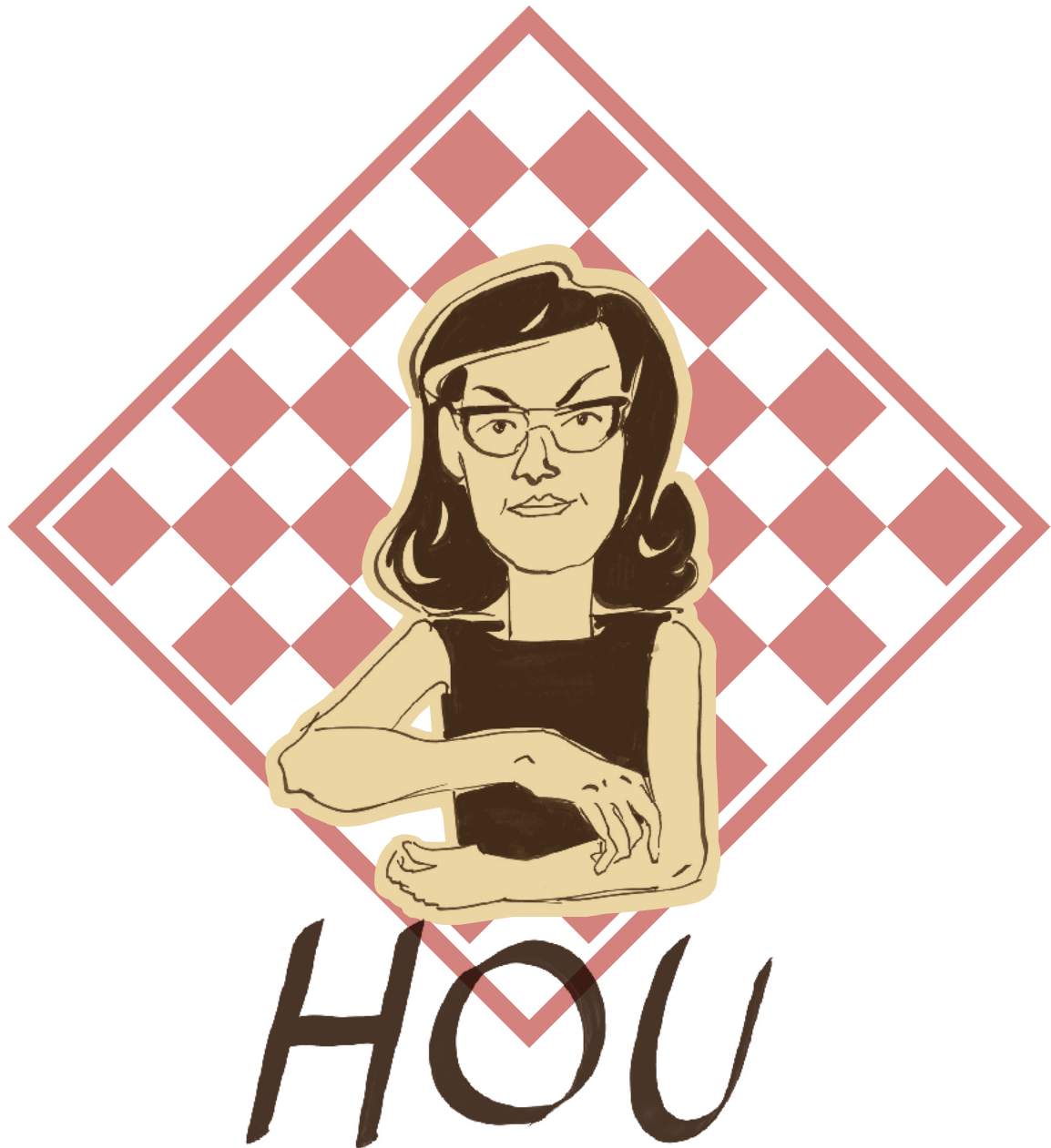
Partiet er Bent Larsen - Eley, Hastings 1972.

I begge partier udnytter Larsen det ømme punkt foran konge (f2/f7). Modstanderne har ganske vist rokeret, men i opgave 1 har det hvide tårn fjernet sig fra f1 (og således dækning af f2), og i opgave 2 har det sorte tårn fjernet sig fra f8 (og således dækning af f7).

Bent Larsen (født 1935 og død 2010) var Danmarks eneste stormester i 29 år, fra 1956-85. Han tilhørte verdenseliten og blev i slutningen af 1960'erne regnet som verdens bedste turneringsspiller i konkurrence med især de bedste skakspillere fra det daværende Sovjetunionen.

SLUTSPIL

Kapitel 3:

Slutspil

Spil slutspil som Hou, så bliver skak til sjov.

Når der er 10-15 brikker tilbage på skakbrættet, er slutspillet i gang, og det kan være den sværeste fase i partiet, fordi en "lille" fejl kan have stor betydning. For at blive bedre til at spille slutspil kan du lære Hou-remsen: *Spil slutspil som Hou, så bliver skak til sjov.*

H = *Hent ny dronning.* Forvandling af en bonde til dronning kan afgøre alt.

O = *Op med kongen.* I slutspil er kongen tit en vigtig brik – majestæten træder i karakter!

U = *Udregn tempo.* Det er f.eks. nødvendigt, hvis du vil undgå træktvang.

Hou-remsen har navn efter kineseren Hou Yifan, der i 2010 i en alder af kun 16 år bliver verdensmester for kvinder.

Til VM i 2010 får hun mod Ruan Lufei (hvid) diagramstillingen til højre. Hou Yifan vil aktivere tårnet på a4, så det kommer bag den sorte bonde på b4. Derfor ofrer hun f-bonden:

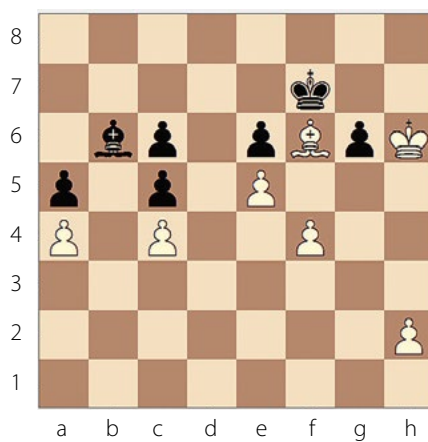
1. - , f5+! 2. Kxf5, Ta5+ 3. Kg6, Ta6+ 4. Kh7, Tb6
5. Tf4+, Ke7 6. Tf1, b3 7. Kg7, b2 8. Tb1, Ke6
9. Kxh6, Kf5 10. Kg7, Kg5 11. Kf7 (hvis 11. h6, så 11. - , Tb7+ og h-bonden går tabt), Kxh5
12. Ke7, Kg4 13. Kd7, Kf3 14. Kc7, Tb3
15. Opgivet.

Den sorte konge har et tempo mere end den hvide konge i kapløbet om bondeforvandlingen på b1, og det er tilstrækkeligt.

16

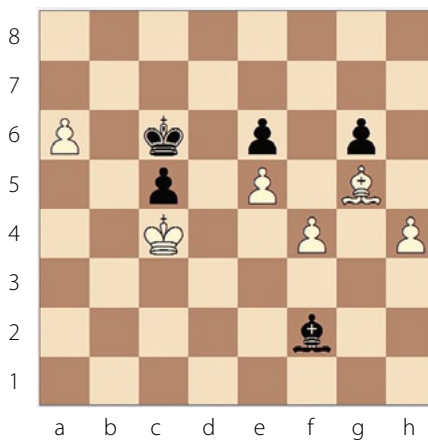
Opgave 1

Hvad er hvids bedste træk?

Opgave 2

Hvid trækker og vinder
– hvordan?

Løsninger til opgaver om slutspil

Opgave 1

Hvid spiller Le7!!, som er et skinoffer, dvs. sort kan ikke tillade sig at slå løberen, fordi hvid slår bonden på g6 og får en afgørende fribonde på h-linjen. Hvis sort, i stedet for at slå løberen, spiller sin løber til a7, går hvids løber til d8, hvorefter a5-bonden går tabt. Sort er således i træktvang og vælger Lc7, som bliver besvaret med Lxc5.

Partiet er Hou Yifan - Koneru Humpy, Tyrkiet 2010.

Opgave 2

Stillingen opstår senere i samme parti mod Koneru Humpy, og Hou Yifan spiller: 1. h5!, gxh5 2. f5!, exf5 3. e6, Lg3 4. e7, Kd7 5. a7, opgivet.

Hou Yifan ofrer to bønder for at få to farlige fribønder, og sorts konge bliver overbelastet, dvs. den kan ikke både holde fat i hvids a-bonde og e-bonde.

Hou Yifan (født 1984) er kineser og lærte skak som treårig; efter få uger var hun i stand til at besejre sin far og bedstemor. Som 14-årig blev hun stormester og var den hidtil yngste kvinde i verden til at opnå den titel. Som 16-årig blev hun verdensmester i skak for kvinder og dermed den yngste skakverdensmester nogensinde.

Bliv bedre til skak på den sjove måde

Denne skakbog, **Mester i kongernes spil**, er 3. bind i Skak for sjov-serien, som har i alt tre bind.

Bogen kan læses af børn og unge, som har en vis rutine i at spille skak, og som er vant til at spille med i turneringer. Også voksne, som er øvede skakspillere, kan læse bogen med udbytte.

God fornøjelse og læring ved skakspillet!

Henrik Andersen har skrevet lærebogen på baggrund af 20 års erfaring som skakinstruktør for børn og unge.

I 1974 blev han fynsmester i skoleskak, og året efter

blev han odensemester i skak for voksne, mens han endnu var skoleelev.

Læs mere om Skak for sjov-serien på www.skakforsjov.dk

ISBN 978-87-999134-2-8

9 788799 913428 >